

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS TÉZISEI
KAPOSVÁRI EGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Doktori Iskola Vezetője:

Prof. Dr. KERÉKES SÁNDOR

egyetemi tanár

Témavezető:

Prof. Dr. Lentner Csaba

Társ- témavezető: Dr. Kürthy Gábor

**A PÉNZÜGYI FELÜGYELETEK KÖZÖTTI
NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS GYAKORLATA, A
TOVÁBBFEJLESZTÉS SZÜKSÉGESSÉGE ÉS
LEHETSÉGES IRÁNYAI**

Készítette:

SEREGDI LÁSZLÓ

KAPOSVÁR

2016

Tartalom

1. A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI, CÉLKITŰZÉS	3
1.1 A kutatás előzményei	3
1.2 Célkítűzések.....	7
2. PÉNZÜGYI FELÜGYELETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE AZ EURÓPAI UNIÓBAN	9
3. EREDMÉNYEK	13
3.1 A pénzügyi felügyeletek közötti nemzetközi együttműködés elmúlt 40 éve..	13
3.2 A felügyeleti együttműködés problémái és lehetséges megoldásai az EU-ban	14
3.3 A bankunió intézménye, mint lehetséges válasz a felügyeleti kihívásokra.....	15
3.4 Érvek és ellenérvek Magyarország bankunióhoz való csatlakozása mellett ...	16
4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK.....	19
5. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK	26
6. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉBŐL ÍRT TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK	28

1. A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI, CÉLKITŰZÉS

1.1 A kutatás előzményei

Magyarország Európai Uniói tagságával egy olyan szervezett pénzügyi rendszer részévé vált, amely a hazai pénzügyi felügyeletet (PSZÁF, majd MNB) is a korábbinál lényegesen magasabb szintű követelményrendszer elé állította. Az Európai Unió elvárásai elsősorban azon az elven alapulnak, hogy az egységes belső piacon harmonizált szabályozási háttérrel és összehangolt pénzügyi felügyeleti tevékenységet kell kialakítani. A követelmények a következő fontosabb elemekben jelennek meg:

a) az MNB jelen van az új EU irányelvek és rendeletek kidolgozásával, illetve a régebbi EU jogszabályok módosításával foglalkozó EU munkacsoportokban illetve bizottságokban, ily módon közvetlen ráhatása van az EU felügyeleti szabályrendszereinek kialakítására,

b) az MNB részben saját rendeletei kiadásával, részben a hazai jogszabályok kidolgozásában javaslattevőként és véleményezőként kiemelkedő szerepet játszik a pénzügyi szervezetekre vonatkozó EU joganyag Magyarországon történő implementálásában,

c) az MNB felügyeleti gyakorlata során figyelembe veszi az EU felügyeleti hatóságai (EBA, ESMA, EIOPA, ESRB) kidolgozott és közzétett felügyeleti sztenderdeket,

d) az MNB engedélyezi hitelintézetek alapítását, amely engedély az EU egységes útlevelel elve alapján feljogosítja az engedéllyel rendelkezőt más EU tagországban is a pénzügyi szolgáltatási tevékenység közvetlen formában vagy fióktelep útján történő végzésére,

e) az MNB részt vesz az Pénzügyi Felügyeleték Európai Rendszerének (ESFS) működésében, így különösen a pénzügyi csoportok

összevont alapú felügyeletében, valamint az ezekhez kapcsolódó döntéshozatali eljárásokban.

Az egységes belső piac rendszeréből következik, hogy a tagállamok felügyeleti hatóságainak szorosan együtt kell működniük a szabályozási háttér kialakításában és a napi felügyeleti munka során is. Az eredetileg a tőkepiaci területen elindított Lámfalussy folyamatnak köszönhetően mára a hitelintézetek illetve a bankfelügyeleti hatóságok vonatkozásában is kialakultak azok a szervezeti struktúrák, amelyek célja a tagállamok szabályozási és felügyeleti konvergencia folyamatainak erősítése. Kiemelt szerepet játszik ennek az igénynek a megjelenésében az új, a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó tőkemegfelelési direktíva (CRD IV) és rendelet (CRR), amelyek együttesen a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által kiadott tőkemegfelelési ajánlást implementálják EU szinten.

A sokat hangoztatott szabályozási és felügyeleti konvergencia célok egyértelműen a minél jobb együttműködést, illetve a szabályozás és a felügyelet egységesítését tűzik ki célul. Jelentős előrelépést jelentett ebben a folyamatban a bankunió kialakítása, ezen belül is az EKB bankfelügyeleti jogokkal való felruházása az eurózóna jelentős hitelintézetei vonatkozásában. Nem kizárható, hogy egy hosszabb távon ez a folyamat egy európai szuperfelügyelet kialakulásához vezet, amely már nem csupán a bankfelügyeleti, hanem a tőkepiaci és a biztosítá felügyeleti funkciókat is egy intézmény kezében összpontosítja majd. Ennek pillanatnyilag sok akadálya van, például az egyes országok nemzeti érdekeinek a védelme, a felügyeleti struktúrák eltérései (integrált felügyeletek vagy jegybank alá rendelt felügyelet), mindazonáltal egyáltalán nem kizárt, hogy az egységes európai belső piac végül egy teljesen egységes felügyeleti rendszer kialakulását fogja eredményezni.

A magyar felügyelet számára azonban nem csak az európai társfelügyeletekkel való együttműködés jelent kihívást, hiszen több olyan leánybank van Magyarországon, amely nem európai bank leányvállalata. Az EU-n kívüli harmadik országok felügyeleti hatóságaival való közreműködésről az EU direktívák viszonylag szűkszavúan rendelkeznek, ugyanakkor ezeket a kapcsolatokat sem szabad elhanyagolni, hiszen ezek a piaci szereplők jelentős ügyfélpenzéket kezelnek. Az MNB-nek ezért a nem EU felügyeleti hatóságokkal is jó kapcsolatot kell kialakítania.

A hitelintézetek tevékenységére vonatkozó szabályrendszer az Európai Unión belül egyértelműen kiemelten kezelt terület. Már a 70-es években megkezdődtek azok a munkálatok, amelyek egy közös szabályrendszer kidolgozását célozták meg. Mára ez a követelményrendszer már nem csak a legalapvetőbb szabályokat tartalmazza, hanem gyakran olyan mélységig szabályozza a hitelintézetek tevékenységét, amelyek hazai implementálása már nem is törvényekben, hanem kormány- vagy PM rendeletekben, illetve ahol arra lehetőség van, MNB rendeletekben jelenik meg. Egyre nagyobb szerep jut továbbá az EU tagállamaiban közvetlenül hatályos rendeleteknek, amelyek már külön tagállami implementálás nélkül is jogszabályi kötelezettségként érvényesülnek.

Ennek a rendkívül összetett joganyagnak az ellenére is sok különbség áll még fent az egyes országok szabályozásában és gyakorlatában. Az EU erre a kihívásra azzal válaszolt, hogy a Bölcsék Tanácsa jelentése alapján, a Lámfalussy-folyamat keretében új bizottságokat hozott létre. A bizottságok célja az lett, hogy a direktívákon alapulva, de azoknál részletesebb formában dolgozzanak ki és jelentessenek meg olyan szakmai anyagokat, amelyeket az egyes EU tagországok felügyeleti hatóságai közösen elfogadnak és azt a saját országaikban a felügyeleti gyakorlatuk kialakítása során egységesen alkalmazzák. Ezt a folyamatot később az EU rendeleti úton való szabályalkotás előtérbe helyezése egészítette ki. A folyamat tehát túllép a közös

szabályrendszer kialakításán és már a felügyeleti gyakorlatra is hangsúlyt helyez. Mindezeknek a folyamatoknak az egységes célja a felügyeleti konvergencia, amely mind a szabályozási mind a gyakorlati szinten a felügyeleti tevékenység lehető legnagyobb egységesítését kívánja elérni.

Az EU-ban mára olyan, komplex módon felépített, a pénzügyi, befektetési, biztosítási és nyugdíj szolgáltatások széles körével foglalkozó, egyszerre több EU illetve nem EU országban is aktív pénzügyi csoportok alakultak ki, amelyek léte szükségessé teszi a felügyeleti hatóságok között együttműködés alapjainak újragondolását. Az együttműködés és a felügyeleti konvergencia elérésére szolgáló eszközrendszer pillanatnyilag az EU országok között a legfejlettebb, bár valamennyi többi országra kiterjedően is láthatóak ennek a jelei.

Jelen dolgozat fő célja az aktuális együttműködési rendszer kialakulási okainak, folyamatainak, a jelenlegi kihívásoknak, illetve a felmerülő problémák lehetséges megoldásainak a feltárása. A kutatás kitér arra is, hogy ez a kapcsolatrendszer mit jelent az MNB napi gyakorlatában, illetve milyen lehetséges továbbfejlesztéseket igényel.

1.2 Célkitűzések

A disszertáció alapvető célkitűzése, hogy a globális és az Európai Unióban alkalmazott pénzügyi felügyeleti hatóságok közötti együttműködés rendszerének fejlődését és aktuális állapotát összefoglalja, elemezze, és az abból származó következtetések alapján javaslatokat tegyen a lehetséges továbbfejlődési irányokra. Ennek keretében elsődlegesen át kellett tekinteni a nemzetközi felügyeleti együttműködés fejlődését, amelyhez felhasználtam a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által közzétett ajánlásokat, az Európai Unió jogszabályait valamint az EU egyes felügyeleti konvergenciáért felelős intézményei által közzétett dokumentumokat, ajánlásokat.

Szintén a dolgozat célja volt, hogy az ezen elérhető dokumentumok, illetve a rendelkezésre álló szakmai tapasztalataim alapján összefoglaljam a jelenleg működő nemzetközi pénzügyi felügyeleti együttműködés fennálló problémáit, illetve javaslatokat fogalmazzak meg az együttműködés javítására. A Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere jelenleg is egy gyors fejlődési szakaszban van, hiszen nemrég került kialakításra a bankunió intézménye, ezen belül is kiemelten fontos, hogy az eurózónába tartozó országok jelentősebb hitelintézeteit a bankunió keretében már az Európai Központi Bank felügyeli, mint az egységes európai felügyeleti hatóság.

A bankunió kapcsán számos kérdés vethető fel, így különösen például, hogy az mennyire tud hatékony válasznak bizonyulni a pénzügyi felügyelés aktuális problémáira, illetve hogy Magyarország számára érdemes lehet-e eurózónán kívüli országgént csatlakozni a bankunióhoz. A dolgozatban ezért megvizsgálom, hogy mennyiben jelent minőségi előrelépést a bankunió a jelenlegi pénzügyi felügyeleti együttműködési rendszerhez képest, milyen kihívásoknak kell megfelelnie ahhoz, hogy valóban jobbnak minősüljön, mint a korábbi felügyeleti rendszer. A dolgozat egyik fő célja, hogy mindezeket a tényezőket mérlegelve konkrét javaslatokat fogalmazzon meg arra nézve, hogy

milyen további lépésekkel lenne erősíthető a bankunió jelenleg bevezetett rendszere.

Magyarországnak a bankunióhoz való esetleges csatlakozásáról szóló döntést megelőzően számos érvet és ellenérvet kell megvizsgálnia ahhoz, hogy a lehető legjobb döntést hozza. Ennek a döntésnek az egész ország gazdaságára nézve is hatása van, hiszen egy egészséges, jól működő, megfelelően szabályozott és felügyelt bankrendszer elengedhetetlen feltétele a gazdasági fejlődésnek. A disszertáció kísérletet tesz arra, hogy összefoglalja és alaposan értékelje ezeket az érveket és ellenérveket.

2. PÉNZÜGYI FELÜGYELETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A dolgozat témájának aktualitását az adja, hogy az EU felügyeletek közötti nemzetközi együttműködés rendszere egy nagyon gyors átalakulási szakaszban van. Az 1972-ben létrehozott Groupe de Contact az akkori idők pénzügyi piaci viszonyai között 30 éven keresztül volt megfelelő fóruma a felügyeleti együttműködésnek. 2004-ben a CEBS létrehozatalakor már sejteni lehetett, hogy az csak egy közbenső állomás lesz egy EU szintű felügyeleti hatóság felé. 2011-ben az EBA megalapításakor az EU szintű felügyeleti hatóság már sokkal fontosabb szerepet kapott a felügyeletek közötti együttműködés koordinálásában, az egységes szabályrendszer és a felügyeleti módszertan konvergenciájának fejlesztése érdekében. 2014-ben, az EKB bankfelügyeleti jogosítványokkal való felruházása pedig még egyértelműbbé tette azt a szándékot, hogy a pénzügyi csoportok felügyeletét a nemzeti érdekek felett álló elvek alapján kell ellátni. Mindezekből a dátumokból jól látszik, hogy az EU pénzügyi felügyeleti együttműködésének strukturális változása felgyorsult, így próbál lépést tartani a pénzügyi piacok fejlődésével és kihívásaival.

A dolgozat elkészítése során felhasználtam a felügyeleti kérdésekben szerzett immár több mint 20 éves tapasztalatomat, az EU nemzetközi munkacsoportokban szerzett tapasztalataimat.

A dolgozat készítéséhez ezen túlmenően részletesen tanulmányoztam a vonatkozó EU direktívákat, rendeleteket, végrehajtási rendeleteket, valamint a felügyeleti együttműködést érintő CEBS és EBA ajánlásokat. Áttekintettem a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság e témakörben közzétett ajánlásait. Megvizsgáltam a témában megjelent szakirodalmat, szakértői véleményeket, valamint a nemzetközi együttműködésben jelentős szerepet játszó intézmények vezetőinek nyilatkozatait. Szakmai megbeszéléseket folytattam a

témában azon Magyar Nemzeti Banknál dolgozó kollégáimmal, akik napi szinten vesznek részt felügyeleti kollégiumok ülésein és az ezekhez kapcsolódó egyeztetéseken.

A dolgozat készítése során törekedtem arra, hogy ne csupán az elérhető információkat összegezzem, hanem a szakmai tapasztalataimat felhasználva értékeljem is az aktuális helyzetet, összefoglaljam a legjelentősebb problémákat és javaslatokat tegyek azok lehetséges megoldására.

A pénzügyi felügyeletek közötti együttműködés szükségességét már ötven évvel ezelőtt is felismerték, ugyanakkor az akkori kor szabályozási és intézményrendszere valamint technikai és infrastrukturális szintje nem tette lehetővé azt, hogy jelentős előrelépést valósítsanak meg ezen a téren. Számos olyan fontos esemény történt azóta (Herstatt bankház bukása, BCCI, Lehmann Brothers, Northern Rock), amelyek még szükségesebbé tették az együttműködést.

A globalizáció nem csak a bankok életében történt meg, hanem a teljes pénzügyi felügyeleti tevékenység is globálissá vált. A pénzügyi csoportok nemzetközi terjeszkedése maga után vonta a felügyeleti kapcsolatok egyre szorosabbra fonódását is.

Az egységes belső piac és az ahhoz kapcsolódó szabályozási keretek az Európai Unión belül még több lehetőséget adtak a felügyeleti együttműködés hatékonyságának javítására. Az az út, ami a Groupe de Contact létrehozatalától elvezetett az egységes európai felügyelési mechanizmusig egyben az EU szabályozás alkalmazkodóképességének javulását is bemutatja. Míg korábban egy-egy jelentősebb lépés megtételéhez akár egy évtizedre is szükség volt, addig a bankunió bejelentése és valósággá válása között már csak két év telt el. A felgyorsult piaci innovációkkal a felügyeleti intézményrendszer átalakulása lépést tudott tartani, és ez elengedhetetlen a pénzügyi stabilitás fenntartása érdekében.

A CEBS létrehozatala 2011-ben már rávilágított arra a törekvésre, hogy az együttműködésnek valóban napi szinten meg kell valósulnia, és nem csak a szabályozási, hanem a módszertani konvergenciát is el kell érni. A CEBS működési tapasztalatainak felhasználásával pedig az EBA formájában egy olyan EU felügyeleti hatóságot sikerült létrehozni, amely valóban aktív résztvevő a pénzügyi rendszer európai szintű szabályrendszerének kialakításában. Az EBA szabályozási háttere ugyanakkor felülvizsgálatra szorul és meg kell vizsgálni azokat a tényezőket, amelyek tovább javíthatják a hatékonyságát.

Még a jelenlegi keretrendszerben is van számos tényező, ami akadályát képezi a hatékony felügyeleti együttműködésnek, és ezt azért is érdemes alaposan megvizsgálni, mert a többségük a bankunió rendszerében is fennmarad. Ezeknek a nehézségeknek a megoldása kulcskérdés lesz abban, hogy az EKB képes lesz-e bizonyítani, hogy az egységes európai felügyelési mechanizmus valóban hatékonyabb a nemzeti szintű felügyeléshez képest.

A dolgozat megvizsgálja azokat a tényezőket, amelyek alapján el lehet dönteni, hogy egy nem eurózóna országnak érdemes-e csatlakoznia a bankunióhoz. A döntéshozatali folyamatban való részvétel hiányosságai, a közös válságkezelési alapokhoz vagy likviditási facilitásokhoz való hozzájárulás hiánya miatt egyelőre a bankunióhoz való csatlakozás előnyei nem állnak összhangban a csatlakozás miatti felügyelési és szanálási jogokról való lemondással. Érdemes ezért a csatlakozásra vonatkozó döntéssel kivárni, és azt csak egy esetleges kedvezőbb jövőbeni helyzet során megvalósítani.

A bankunió intézménye azzal a negatív, nem kívánt hatással is járhat, hogy a nemzetközi pénzügyi csoportok átalakítják a struktúrájukat, és leányvállalat helyett fióktelep formában fognak működni a jövőben. Egy ilyen átalakulás esetén az MNB-nek jóval kevesebb ráhatása lenne a csoportok hazai működésére, ezért ezt célszerű elkerülni.

A dolgozat konkrét javaslatokat tesz arra, hogy hogyan lehetne az EU felügyeleti intézményrendszerét, annak működését megreformálni, annak érdekében, hogy valóban az EU érdekek mentén működjön és a döntéshozatali rendszerében a felelősségi viszonyok egyértelműbbé váljanak.

Kitér a dolgozat a harmadik országból érkező hitelintézeti fióktelepek szabályozási és felügyeleti problémáira, különös tekintettel az ezen hitelintézeteket felügyelő hatóságokkal való egységes együttműködés szükségességére. Egységes közös szabályozás hiányában egy nem megfelelően kontrollált piaci szereplő jelenhet meg, ami negatív következményekkel járhat az egységes belső piacon fennálló versenyhelyzetre.

Az elmúlt időszak felgyorsult fejlődése nem jelenti azt, hogy a folyamat végére érkeztünk, az EU pénzügyi felügyeleti együttműködési rendszerét a gyakorlati tapasztalatok és a piaci fejlődés vizsgálata alapján folyamatosan fejleszteni kell. Komoly veszélyekkel járna, ha a felügyeleti rendszer fejlődése elmaradna a pénzügyi piacokétól, ezért a fejlődés irányának a megszabása és a konkrét javaslatok megtétele kiemelt felelőssége, mind a jelentős EU politikusoknak mind a témával foglalkozó szakembereknek.

3. EREDMÉNYEK

3.1 A pénzügyi felügyeletek közötti nemzetközi együttműködés elmúlt 40 éve

A dolgozat összefoglalja a pénzügyi felügyeletek nemzetközi és Európai Unión belüli fejlődését, ami a pénzügyi piacok fejlődésével összhangban mintegy 40 éve került előtérbe és az elmúlt időszakban a fejlődése látványosan felgyorsult. Ahhoz, hogy az aktuális pénzügyi felügyeleti együttműködési problémák természetét megérthessük, fontos volt összefoglalni a felügyeleti együttműködés kezdeteit. A fejlődés tanulmányozásával jól láthatóvá vált, hogy a nemzetközi felügyeleti együttműködés rendszere folyamatosan igazodott az aktuális piaci fejlődéshez, így különösen a globalizációhoz, az összevont alapú felügyelés előtérbe kerüléséhez, a pénzügyi szektorok közötti kapcsolatok erősödéséhez, a kockázat alapú felügyeleti elv előtérbe kerüléséhez valamint az EU-n belül az egységes belső piaci kialakulásához.

A nemzetközi felügyeleti együttműködés fejlődése jól nyomon követhető mind globális szinten a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság, illetve az FSB által közzétett dokumentumok alapján, másrészt Európai Unió szinten az irányelvek, rendeletek és felügyeleti ajánlások tanulmányozásával. Különösen az EU belső szabályozására jellemző, hogy a követelmények mind mennyiségi mind minőségi fejlődésen mentek keresztül. A mennyiségi fejlődés a követelményrendszer egyre összetettebbé, részletesebbé válásában, míg a minőségi fejlődés abban jelentkezik, hogy míg korábban a szabályok a tagállamok által hazai jogszabályban implementálandó irányelvekben kerültek meghatározásra, addig mára a szabályrendszer döntő többsége már a tagállamokban közvetlenül hatályos rendeletekben kerül megfogalmazásra.

3.2 A felügyeleti együttműködés problémái és lehetséges megoldásai az EU-ban

Nem kétséges, hogy az EU felügyeleti hatóságai közötti együttműködésre egyre nagyobb szükség van. A globális pénzügyi válság arra mutatott rá, hogy amennyiben az egyes tagállamok önállóan akarnak lépéseket tenni a válság elkerülésére, azzal olyan lépéseket kényszerítenek ki más tagállamoktól, amelyek nem hogy javítanak, hanem csökkentik a válsággal szembeni ellenálló képességet. Az együttműködésnek számtalan gyakorlati nehézsége is vannak (pl. eltérő szabályozási környezet, kulturális különbségek, felügyeleti módszerek eltérései, információ áramlás gátjai, titokvédelmi szabályok, gyakorlati problémák, nemzeti felügyeleti struktúrák eltérései, technikai problémák, direktívák, rendeletek, sztenderdek értelmezési nehézségei, földrajzi korlátok). Az egységes szabálykönyv és a felügyeleti konvergencia már több éve hangoztatott cél, a jogszabályok alapos vizsgálata azonban arra mutat rá, hogy mára mégis minden eddiginél nagyobb lehetőségei vannak a tagállamoknak arra, hogy nemzeti jogkörben többlet tőkekövetelményeket írjanak elő az intézményeik számára.

A dolgozatban részletesen felsorolt problémákra mielőbb megoldásokat kell találni, mert a globális pénzügyi válság is azt mutatta meg, hogy a bankválságok vagy a pénzügyi stabilitást veszélyeztető rendszerkockázatok esetében a késlekedés vagy a nem kellő beavatkozás akár egy ország GDP-jéhez viszonyítva is jelentős hatást gyakorolhat.

Két komoly gondot is orvosolni kell, egyrészt azt kell minél hatékonyabban biztosítani, hogy az EU felügyeleti hatóságok ne nemzeti, hanem európai érdekek mentén cselekedjenek, másrészt pedig sokkal hatékonyabb szektorok közötti együttműködésre van szükség, mind a szabályozás, mind a felügyelés gyakorlati megvalósítása területén. Az egyes EU-s felügyeleti hatóságokban a döntésben résztvevő tagok gyakran nem az

EU-s, hanem a nemzeti érdekeik szerint cselekszenek, ezáltal a nagyobb államok számára sokkal nagyobb lehetőség van a nemzeti érdekeik érvényesítésére, mint a kisebb, kevesebb szavazati joggal rendelkező országok számára. Egy EU-s felügyeleti hatóság működtetésének ugyanakkor nem lehet az a célja, hogy a német, spanyol, francia vagy angol érdekeket kiszolgálja.

A szabályozásban még mindig jelentősek az eltérések a banki, tőkepiaci és biztosítási területen és nem biztosított, hogy ugyanazon kockázatok ugyanolyan módon kerülnek kezelésre az egyes szektorokban. Az EKB a bankunió rendszerében csak a hitelintézetek, illetve az általuk vezetett csoport felügyeletét látja el, ami felveti annak a veszélyét, hogy európai szintén kevesebb figyelem jut a biztosítási és a tőkepiaci szektor szabályozására és felügyeletére. Hosszú távon hatékony megoldást jelenthetne az EU-s felügyeleti hatóságok összeolvasztása, a bankunióhoz hasonló jellegű együttműködés kialakítása a tőkepiaci és a biztosítási területen is, akár az EKB keretein belül, akár azon kívül.

Az eddigiehez képest sokkal nagyobb figyelmet kellene szentelni a shadow banking területhez tartozó intézménytípusokra, ezek esetében nem mindig egyértelmű, hogy melyik EU felügyeleti hatóság is lenne az illetékes. Bár az EU-n belül folyamatosan zajlanak a shadow banking szektorral kapcsolatos fejlesztések, de ezen a területen az egységes európai szabályozás és felügyeleti rendszer még nagyon távol van az egységességtől.

3.3 A bankunió intézménye, mint lehetséges válasz a felügyeleti kihívásokra

A bankuniót politikusok találták fel, akik mindenáron bizonyítani akarták a választópolgárok számára, hogy erős kézzel lépnek fel a jövőbeni válságok megelőzése érdekében. A bankunió csak rövid ideje kezdte meg a működését és egyelőre nehezen becsülhető meg, hogy be tudja-e majd tölteni azt a

szerepet, amit a politikusok szántak neki. A dolgozat ezért összefoglalja, hogy melyek lehetnek azok az akadályok, amelyek akár jelentősen csökkenthetik a bankunió hatékonyságát, gyors reagáló képességét és az egyes országok betéteseinek egyenrangú kezelését.

A bankunió, és ezen belül különösen az egységes európai felügyeleti hatóság létrehozatala mindenképpen hasznos abból a szempontból, hogy csökkenti a bankok és a székhelyükül szolgáló államok közötti szoros gazdasági függést, amelyről a globális pénzügyi válság során bebizonyosodott, hogy egyértelműen felerősíti a válság hatásait. A nemzeti felügyeleti hatóságok korábban gyakran függővé váltak a saját nagyméretű bankjaiktól, és ez arra ösztönözte őket, hogy megpróbálják elrejteni a tényleges problémáikat, ami gátolta a valóban hatékony felügyeleti közbeavatkozás lehetőségeit. Az egységes felügyeleti hatóság létrehozatalával valóban egységesebbé válnak a felügyeleti módszerek és elvárások, így a bankcsoportoknak jóval kisebb lehetőségük lesz kihasználni az egyes tagállamok között fennálló szabályozási különbségeket.

A bankunióhoz kapcsolódó egységes szanalási mechanizmus ugyanakkor még elég kezdetleges formában működik csak, és a kezdeti időszakban nem igazán lesz még alkalmas arra, hogy ténylegesen is levegye a tagállamok válláról egy pénzügyi válságkezelés terheit.

3.4 Érvek és ellenérvek Magyarország bankunióhoz való csatlakozása mellett

A bankunió alapvetően az eurózónához tartozó országok számára került kialakításra, ugyanakkor a nem eurózónába tartozó országok számára is van csatlakozási lehetőség. Az esetleges csatlakozásról szóló döntés előtt tételesen számba kell venni a csatlakozás mellett és ellen szóló érveket. A korábbi félelmek, melyek szerint Magyarország számára versenyhátrányt jelentene a

kívül maradás egyelőre nem igazolódtak, nem látszanak olyan piaci tendenciák, amelyek ebbe az irányba mutatnának. Az sem bizonyítható a jelenlegi szakaszban, hogy az EKB valóban képes lenne hatékonyabb felügyeletet biztosítani, mint a korábban alkalmazott rendszer, ezért célszerű megvárni azt, hogy az EKB valóban bebizonyítsa azt, hogy az egységes európai felügyelet egy hatékony, kellően gyors és valóban csak az EU érdekeket szem előtt tartó megoldás. A felügyeleti és a szanalási jogkörökről való lemondást csak akkor érdemes megtenni, ha már egyértelművé vált, hogy ezzel Magyarországon a bankrendszer működése biztonságosabbá válik és a betétesek védelme valóban magasabb szintű lesz.

A bankunióban a döntési mechanizmusok sajnos nem igazán ösztönzik az eurózónán kívüli országok csatlakozását, mivel az érdemi döntésekbe csak korlátozottan szólhatnak bele, egyet nem értésük esetén pedig szinte az egyetlen lehetséges eszközük a kilépés, ami után ráadásul korlátozásra kerül az újbóli csatlakozás lehetősége.

Bár Magyarország nem tagja a bankunióknak, de a Pénzügyi Felügyeleték Európai Rendszerének igen, ezáltal biztosított, hogy mind a szabályozása, mind a felügyeleti módszertana a bankuniókn kívül is az egységes európai normákon és az elérhető legjobb gyakorlatokon alapuljon, ezáltal a kívül maradás nem jelent tényleges hátrányokat ezen a téren.

Összességében a fenti tényezők részletes elemzése alapján az a következtetés vonható le, hogy az azonnali csatlakozásnak nincs kellő indokoltsága. Igaz, hogy elviekben az az ország, aki már a kezdetektől csatlakozik a bankunióhoz befolyásolni tudja annak működési alapjait, de a valóságban a döntéshozatal sajátosságai miatt még ez sem teljesen igaz. Az euró hazai bevezetéséig tartó időszakban bármikor lehetőség van a csatlakozási kérelmet benyújtani, ha az addig tartó időben a fenti feltételekben lényeges változás következik be.

A bankunióhoz való csatlakozás mellett és ellen szóló érveket a következő táblázat mutatja be:

A bankunióhoz való csatlakozás mellett és ellen szóló érvek		
Szempont	Érv	Ellenérv
Versenyhelyzet	A bankunióba tartozó bankok mögött erős felügyelet és válságkezelési mechanizmus áll, ami versenylőnyt jelent a számukra	A versenylőny a gyakorlatban egyelőre nem bizonyosodott be, a bankok részéről sincs nyomás a Kormányra, hogy belépjünk a bankunióba
Felügyeleti jogkörök átadása	A legnagyobb hazai intézmények felügyeletét az EKB, mint magas szakmai elismertséggel rendelkező hatóság veszi át	Még a legnagyobb hazai szereplők sem biztos, hogy megfelelő figyelmet kapnak az EKB-tól, lemondunk a hazai, gyors beavatkozási lehetőségekről, miközben nem egyértelmű, hogy ezért milyen előnyöket kapunk cserébe
Szanalási döntési jogkör átadása	A szanalással kapcsolatos döntések is EU szinten születnek meg	Az MNB-nek egyre nagyobb lesz a tapasztalata a szanalási eljárásokban
Részvétel a döntéshozatali eljárásban	Magas szintű szakmai kompetenciák alapján születnek meg a döntések	Eurozónán kívüli tagállam részére a döntések befolyásolásának képessége alacsonyabb
Nemzeti érdekek képviselésének lehetősége	A magasabb szintű, EU érdekek kerülnek előtérbe	Nagyobb a lehetőség a nemzeti szintű problémák kezelésére, ami válsághelyzetben hasznos lehet
Reputáció	Az EKB magas szakmai reputációja erősíti a felügyeleti célok hatékony érvényesítését	Az EKB-nak csak jegybanki szerepkörben magas a reputációja, prudenciális felügyelet terén még nem bizonyított
Egységes módszertan alkalmazása	Hasznos, ha a hazai gyakorlat is a magas szintű és egységes EU felügyeleti gyakorlatot követi	Az EU gyakorlat a csatlakozás nélkül is ismert és alkalmazható, de így nagyobb tér marad a hazai sajátosságok kezelésére
Makroprudenciális felügyelés	A hazai szinten szükséges makroprudenciális intézkedések könnyebben kikényszeríthetőek más tagállamban	Még EU szinten is kevés a gyakorlati tapasztalat a makroprudenciális felügyeleti eszközök alkalmazásáról
Más tagállamok csatlakozási szándéka	Ha mindenki csatlakozik, az Magyarországra nézve is nyomást jelent	Biztosan lesz olyan nem eurozóna tag, amelyik kimarad a bankunióból

4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Az Európai Unió pénzügyi felügyeleti rendszere az elmúlt 50 évben komoly fejlődésen ment keresztül, és az utóbbi időben ez a fejlődés felgyorsult. Szinte biztosra vehető, hogy a fejlődés nem áll meg a bankunió létrehozatalával, hanem további lépések is fognak még történni. Az Európai Unió történelmében megfigyelhető az a tendencia, hogy az Unió a bekövetkezett válsághelyzetekre minden esetben az együttműködés erősítésével válaszolt. Mind a szabályozási, mind a felügyeleti konvergencia területén vannak még lehetőségek az együttműködés javítására. Az alábbiakban kerülnek összefoglalásra azok a javaslatok, amelyek az eddigi fejlődés, az aktuális pénzügyi környezet és kockázatok alapján a további fejlődés lényegét képezhetik.

1. A bankunió rendszerét úgy kell továbbfejleszteni, hogy az nagyobb ösztönzést adjon a nem eurózónába tartozó tagállamok csatlakozására

Ilyen ösztönzést több területen is meg lehetne valósítani. A legerősebb ösztönző tényező arra, hogy a nem eurózóna tagok is csatlakozzanak a bankunióhoz, az lenne, ha a bankunió intézményrendszere és gyakorlata bebizonyítaná, hogy ez valóban a pénzügyi felügyelés egy hatékonyabb formája. Ennek következtében a bankunióba tartozó hitelintézetekkel szemben nagyobb lenne a piaci bizalom, így maguk a bankok is abban lennének érdekelték, hogy a székhelyükül szolgáló ország csatlakozzon a bankunióhoz. A hatékony működés bizonyítására azonban több évre van szükség, és igazán hiteles bizonyítékot majd az adhat, ha egy jövőben bekövetkező újabb válságeseményre a felügyeleti és a bankrendszer hatékonyabban tud reagálni, mint a 2008-ban bekövetkezett válságra. Az EKB-nak az elkövetkező években ezért:

- ki kell dolgoznia azokat a módszereket, amelyek alapján az általa felügyelt intézmények engedélyezése és felügyelete valóban hatékonyabban, az EU érdekek alapján történhet meg,

- időben képesnek kell lennie feltárnia mind a pénzügyi rendszer egészét, mind az egyes intézményeket fenyegető kockázatokat, és a megfelelő időben meg kell tennie az ezek kivédését szolgáló intézkedéseket,

- hozzá kell járulnia az EU pénzügyi rendszerébe vetett bizalom megerősödéséhez, ezáltal is segítve a bankok versenyképességét és a forráshoz való hozzájutást,

- a bankunió rendszerén keresztül el kell érnie, hogy a bankrendszer megfelelően szolgálja a gazdaság megtakarításainak a kezelését, valamint a magánszemélyek és a vállalkozások számára szükséges hitelekkel való ellátását.

A hatékonyabb felügyeleti működés felmutatásán túlmenően egyéb eszköz is van a nem eurózónához tartozó országok csatlakozásának ösztönzésére. A jelenlegi rendszerrel kapcsolatban két fő gond van, egyrészt a nem eurózóna tagállamok nem azonos joggal vesznek részt a döntéshozatali folyamatban, másrészt pedig nem részesülhetnek a közös válságkezelési alaphoz valamint az EKB által nyújtható likviditási lehetőségekből. Mindkét területen szükséges lenne előrelépéseket elérni, amely alapvetően csak azáltal lenne biztosítható, ha a nem eurózóna tagállamok teljesen azonos szerepet kapnának a döntéshozatalban és a közös alapokhoz való hozzáférésben, mint az eurózóna államok. Véleményem szerint ez hosszú távon az EU számára is hasznos lenne, ugyanakkor az is érthető, ha a rendszer indulása során ezeket a jogokat még nem akarták megadni a nem eurózóna tagállamoknak.

2. Jelentős reformokat kell végrehajtani az EU-s felügyeleti hatóságok irányítási rendszerében és együttműködésében

Az EU felügyeleti hatóságok irányításában számos ellentmondás tapasztalható, amely a gyakorlatban is megnehezíti a működést. A hatóságoknak elnöke van, de a legfőbb döntéshozó testülete a Board of Supervisors, amelynek üléseit ugyan az elnök vezeti, de ott nincs szavazati joga. Az elnök ugyanakkor felelős a döntések végrehajtásáért és a testület döntéseit is neki kell megvédenie a sajtóban, illetve az érintettekkel szemben. A Board of Supervisors tagjai érdekkonfliktusban vannak, bár az EU rendelet szerint EU érdekeket kell képviseljenek, a nemzeti érdekek gyakran ellentmondásban vannak az EU érdekekkel. Az EU felügyeleti hatóságok függetlenségének biztosítása céljából a finanszírozás nagy részét a nemzeti felügyeletiek adják, ugyanakkor egyre kevésbé képesek eleget tenni ezen kötelezettségeiknek, miközben az anyagi hozzájárulás csak 40%-át biztosító EU Bizottság így is képes politikai nyomást gyakorolni a döntéshozatalra.

A fentiek figyelembe vételével a következő változtatások látszanak szükségszerűnek:

- Az EU felügyeleti hatóságok finanszírozását teljes mértékben az EU központi költségvetéséből kellene fedezni, de előre meghatározott növekedési ütemben, annak érdekében, hogy a költségvetés esetleges visszafogásával a hatóságok ne kerülhessenek politikai befolyásolás alá. Hasznos lenne, ha az EU felügyeleti hatóságok működési költségeik megtakarításaiból tartalékokat képezhetnének, ezáltal ellenállóbbak lehetnének egy esetleges politikai nyomásra végrehajtott költségvetést csökkentő intézkedésre.

- Olyan irányítási és döntéshozatali struktúrát kell kialakítani, amelyben nagyobb szerep jut az elnöknek és a döntéseket előkészítő személyi állománynak, ezáltal csökkenne a nemzeti és EU érdekek közötti esetleges érdekkonfliktus.

- Nagyobb szerepet kell adni a Joint Committee-nek, minden olyan kérdést, amely mindhárom pénzügyi felügyeleti szektorban felmerül, a Joint Committee-nek is meg kellene tárgyalnia.

3. Át kell tekinteni a pénzügyi felügyelés intézményrendszerét, és tovább kell erősíteni a pénzügyi szektorok felügyelésének és szabályozásának koherenciáját.

Érdekes ellentmondása a bankunió intézményrendszerének, hogy míg a legtöbb EU tagállamban a bankrendszer, a tőkepiaci és a biztosítási szektor felügyeletét ugyanaz a hatóság látja el (mint ahogyan Magyarországon is az MNB), addig EU szinten a bankunió keretében ez az integrált felügyelés nem valósult meg. Magyarországon az integrált felügyeleti rendszer egyértelműen bizonyított, a biztosítási és a tőkepiaci szektor feletti felügyelet hatékonysága egyértelműen javult azáltal, hogy 1997-ben, illetve 2000-ben ezek a felügyeleti szervek integrálásra kerültek. Sok területen sikerült ezen intézmények szabályozását is egységesíteni, bár ennek furcsa módon éppen az szabott gátat, hogy maga az Európai Unió nem tudott egységes, szektorok közötti szabályozást kialakítani.¹

Az egységes európai felügyeleti mechanizmus különösen az alábbi okok miatt került csak a bankokra nézve kialakításra:

a) A globális pénzügyi válság Európában elsősorban a bankokat érintette negatívan, és az államoknak is a bankok esetében kellett látványos tőkeemelésekkel közbeavatkozniuk. Mivel a bankunió elsődlegesen politikai kezdeményezés, ezért érthető, hogy a bankok problémáira akartak látványos

---

¹ Jó példa erre a közvetítők szabályozása, amely területen Magyarország már régóta törekszik az egységes szabályozás kialakítására, de az ügynökök tevékenységét az EU-ban három különböző direktíva szabályozza, ezért a hazai szabályozás sem lehet teljesen egységes, holott nagyrészt ugyanazok a szereplők tevékenykednek közvetítőket mindhárom szektorban.

választ adni. Szakmai szempontból azonban nem könnyű elkülöníteni a bankokat a pénzügyi szektor többi szereplőitől, hiszen – mint ahogyan Magyarországon is – a bankok egyben a tőkepiaci szektor legjelentősebb szereplői is, illetve egyes biztosítók tulajdonosai is bankok, ezáltal ugyanahhoz a pénzügyi csoporthoz tartoznak.

b) Az EKB eddigi gyakorlata szinte kizárólag a bankokat érintette, bár ritkán, pénzügyi stabilitási szempontból vizsgálta a biztosítók jelentette kockázatokat is, de az EKB-nak a biztosítók felügyeletében még kevesebb a tapasztalata, mint a bankok felügyeletében. Az EKB ezért értelemszerűen csak a bankok felügyeletét akarta felvállalni, a többi szektort nem.

c) A bankunió egyéb elemei (szanálási eljárások, közös válságkezelési alap, betétbiztosítás) is alapvetően a bankokra lettek kitalálva, bár a szanálási direktíva nem csak a bankokra, hanem a befektetési vállalkozásokra is hatályos, illetve a befektetési vállalkozásokra nézve is létezik a betétvédelemhez hasonló befektetővédelmi rendszer.

d) A biztosítók normál üzleti tevékenységébe ugyanúgy beletartozik a más biztosítókkal való szoros üzleti kapcsolat (pl. viszontbiztosítási megállapodások) kialakítása mint a bankoknál (bankközi hitelpiac), ugyanakkor a biztosítók ezen tevékenysége sokkal részletesebben szabályozott és jobban felügyelt. Mindebből az következik, hogy a biztosítók esetében kisebb annak a valószínűsége, hogy egy biztosító csődje több más biztosítót is magával ránt. A bankok esetében a gyakorlatban jól megfigyelhető volt a tovagyűrűző hatás, ugyanakkor ennek a kockázatnak a felügyelők és a szabályozás 2008 előtt nem tulajdonított nagyobb jelentőséget.

Hosszú távon azonban a csoportfelügyelés nagyobb hatékonyságából, valamint a pénzügyi piacok összetett jellegéből adódóan jóval sikeresebb lehet egy integrált felügyeleti hatóság. Az integrált felügyeleteken belül rugalmasabb az információáramlás és ezáltal a felügyeleti intézkedések is

gyorsabbak és pontosabbak lehetnek. Az egységes európai felügyelet integrált szervvé való átalakítása ráadásul pozitív hatással lenne arra, hogy a pénzügyi szektorokban alkalmazott szabályok és felügyeleti módszerek még jobban közeledjenek egymáshoz. Az integrált felügyeleti szervvé való továbbfejlesztés mellett szól az is, hogy ezáltal egységesebbé válna a felügyelt intézmények köre, ideértve a jelenleg még csak a shadow banking kategóriába tartozó vállalkozásokat is, illetve javulna az információáramlás és a munkamegosztás a banki, tőkepiaci és a biztosítási részt felügyelő hatóságok között. Egy ilyen integrált szervezetnek a makroprudenciális felügyeleti funkciót ellátó intézménnyel is szorosabb lehet a kapcsolata, hiszen a válságot követően sokan felvetették azt, hogy a későbbiekben a felügyelet és a makroprudenciális felügyeleti funkciót ellátó jegybankok között sokkal szorosabbra kell fogni az együttműködést. A makroprudenciális és a mikroprudenciális hatóságok közötti együttműködés fejlesztése elengedhetetlen. Ha az integráció alapján csökken az érintett felügyeleti hatóságok száma, akkor az azok közötti együttműködés nehézségei is csökkennek.

A felügyeleti intézkedések területén azonban a jelenlegi helyzethez képest jelentős előrelépést kell elérni, annak érdekében, hogy a csoport egyes tagjainak felügyeleti hatóságai összehangoltan, ugyanolyan intézkedéseket hozhassanak a csoport egyes tagjaival szemben.

4. Harmadik országokkal való kapcsolat és szabályozás egységesítésében jelentős előrelépés kell

A CRDIV csak minimálisan rendelkezik a harmadik országokból érkező piaci szereplők tevékenységéről és felügyeletéről, valamint az őket felügyelő hatóságokkal való kapcsolattartásról. Sürgősen szükség lenne egy olyan munkacsoport felállítására, amely áttekinti az ezzel kapcsolatos kérdéseket és javaslatokat tesz a szabályozás és a felügyelési módszertan minél gyorsabb

harmonizációjára. Jelenleg a harmadik országokból érkező fióktelepekre csak az a szabály vonatkozik, hogy a tagállamok nem alkalmazhatnak rájuk kedvezőbb szabályokat, mint az EU országokból érkező hitelintézeti fiókokra. A gyakorlatban azonban ez a szabály számos értelmezési kérdést hordoz magában. Megfelelő szabályozás hiányában a harmadik országokból érkező fióktelepek jelentős versenyelőnyhöz juthatnak, és ez arra ösztönözheti őket, hogy inkább fióktelep mintsem leányvállalat formájában jelenjenek meg.

Célszerű lenne olyan közös szabályok megállapítása, mint például hogy ezen fióktelepekre is érvényes legyen a CRR alapján történő felügyeleti adatszolgáltatás és nyilvánosságra hozatal, legyen lehetősége a nemzeti felügyeleti hatóságoknak többlet tőkekövetelmény megállapítására, illetve egységes legyen a fióktelep létesítésére vonatkozó dotációs tőkekövetelmény.

Közös szabályozás és felügyeleti gyakorlat híján egy olyan szereplő juthat lényeges piaci részarányhoz egy adott tagállam piacán, amely az egyébként nagyon részletesen leszabályozott szektorban megfelelő felügyelet és szabályrendszer nélkül működhet.

5. Magyarország esetében a bankunióhoz való azonnali csatlakozásnak nincs kellő indokoltsága

Számos érvet és ellenérvet megvizsgálva az a következtetés vonható le, hogy Magyarország akkor járna el helyesen, ha megvárná, hogy a bankunió rendszere bizonyítsa, hogy hatékonyabb, mint a korábban alkalmazott eljárások. Az euró bevezetésekor Magyarország mindenképpen csatlakozik majd a bankunióhoz, de az addig hátralevő időszakban bármikor van lehetőség a csatlakozásra, amennyiben az addig tartó időben a vizsgált feltételekben lényeges változás következik be.

5. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

1. A pénzügyi felügyeletek nemzetközi együttműködésének követnie kell az aktuális piaci folyamatokat. A múltbeli események vizsgálata megmutatja, hogy a felügyelt szektorokban tapasztalható trendek – ezen belül is különösen a globalizáció, a csoportként való működés, válsághelyzetek, valamint a kockázatok egyre összetettebbé válása - hatással vannak a pénzügyi felügyeletek nemzetközi együttműködésének kereteire és eljárásaira. Az Európai Unión belül az egységes belső piac miatt kiemelten fontos a felügyeleti együttműködés kérdésköre, ezért az EU felügyeleti intézményrendszerei és eljárásai lényegesen részletezettebbek, mint a megszokott globális eljárások.

2. A nemzetközi felügyeleti együttműködést sok tényező akadályozza, ezek részben a szabályozási és strukturális eltérésekben valamint a mindennapi életben tapasztalható nehézségekben is megmutatkoznak. Hiába alakítja ki az EU az egységes szabályozást a pénzügyi szektor intézményeire nézve, ha a kapcsolódó egyéb nemzeti jogszabályokban még mindig jelentős eltérések vannak. Egy-egy bankcsoport felügyeletébe korábban nagyon sok felügyeleti szereplőt kellett bevonni, ez különösen konkrét válságok esetében nehezítette a hatékony együttműködést. A nemzeti érdekek védelme, a nyelvi különbségek, a módszertani eltérések és a földrajzi korlátok is olyan tényezők, amelyek a bankunió intézményén belül is gátolják az együttműködés sikerességét.

3. Az EU-ban a pénzügyi felügyeletek közötti nemzetközi együttműködés rendszere magas szintet ért el ugyan, de az számos ponton tovább javítható, így különösen a bankunió rendszerét úgy kell továbbfejleszteni, hogy az nagyobb ösztönzést adjon a nem eurózónába tartozó tagállamok csatlakozására, illetve ki kell zárni azt, hogy a nagyobb országok a nemzeti

érdekeiknek megfelelően befolyásolhassák a döntéshozatalt. Ennek keretében tovább kell erősíteni a pénzügyi szektorok felügyelésének és szabályozásának koherenciáját is.

4. A bankunió létrehozatala jelentős lépésnek minősíthető az EU életében, de nem adott teljeskörű választ az aktuális kihívásokra, különösen problémásnak minősíthetők a döntéshozatali valamint a válságkezelési eljárásai. Magyarországnak, mint eurózónán kívüli országnak döntenie kell arról, hogy csatlakozik-e a bankunióhoz, de ehhez meg kell vizsgálni, hogy az abból származó előnyök valóban meghaladják-e a hátrányokat. A bankunió jelenlegi kezdetleges helyzetében mindenképpen meg kell várni a kedvezőbb helyzet kialakulását, az azonnali csatlakozásnak nincs kellő indokoltsága.

5. A bankunió nem csak a pénzügyi felügyeletek tevékenységét és szerepét alakítja át, hanem hatással lehet a pénzügyi csoportok struktúrájára is. Az EU szabályozásában már eddig is sok olyan tényező volt, ami a piaci szereplőket a fiókteleppé való átalakulásra ösztönzi, de a bankunió önmagában újabb ösztönzőket jelent, mivel a bankunióban a hazai ország szerinti felügyeleti jogosítványok még erősebbekké válnak és a fogadó ország felügyeleti hatáskörei tovább gyengülnek. A tőkekövetelmény és a likviditási részletszabályok is további ösztönzőket jelentenek a leányvállalatok fiókká való átalakítására.

6. Bár az EU törekszik a piaci szereplők egységes szabályozására, de ebből egy jelentős szegmens, a harmadik országból érkező piaci szereplők kimaradtak, ezért az ő esetükben is szükség lenne arra, hogy egységes szabályozás kerüljön kialakításra, illetve az ezen szereplők felügyeleti hatóságaival való együttműködés is egységesen kerüljön kezelésre.

6. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉBŐL ÍRT TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK

I. Tudományos könyvek, könyvrészek

2015

1. Seregdi László

Hpt. VI. fejezet 35-57. cím, VII. fejezet 61-64. cím, 68-69. cím, IX. fejezet 73-84. cím, XII. fejezet 113-114. cím

In: Kommentár a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvényhez (megjelenés alatt)

Wolters Kluwer Complex Kiadó, 2015

2. Seregdi László

Bszt. XX. fejezet, XX/A. fejezet, XXIX. fejezet

In: Kommentár a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvényhez (megjelenés alatt)

Wolters Kluwer Complex Kiadó, 2015

2013

3. Seregdi László

Az Európai Unió hitelintézetekre vonatkozó szabályai és azok implementálása Magyarországon

In: Lentner Csaba (szerk.)

Bankmenedzsment: Bankszabályozás – Pénzügyi fogyasztóvédelem 526 p.

Budapest: Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó, 2013, *pp:* 263-318

(ISBN: 978-963-08-5591-4)

4. Seregdi László

A PSZÁF jelenlegi helyzete, szerepe, a várható, illetve indokolt változások

In: Lentner Csaba (szerk.)

Bankmenedzsment: Bankszabályozás – Pénzügyi fogyasztóvédelem 526 p.

Budapest: Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó, 2013, *pp: 401-430*

(ISBN: 978-963-08-5591-4)

2011

5. Seregdi László

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

In: Tatay (szerk.)

A pénzügyi intézményrendszer Magyarországon

Sopron: A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány, Nyugat-Magyarországi Egyetem, 2011. *pp: 314-341*

(ISBN 978-963-89173-1-7)

2006

6. Seregdi László

Az Európai Unió hitelintézetekre vonatkozó szabályai és azok alkalmazása Magyarországon

In: Lentner Csaba (szerk.)

Pénzpiacok szabályozása Magyarországon 327 p.

Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006, *pp: 121-184*

(ISBN: 963 05 8375 5)

7. Seregdi László

A PSZÁF jelenlegi helyzete, szerepe, a várható, illetve indokolt változások,

In: Lentner Csaba (szerk.)

Pénzpiacok szabályozása Magyarországon 327 p.

Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006, *pp*: 271-287

(ISBN: 963 05 8375 5)

2002

8. Huszti Ernő, Lentner Csaba, Seregdi László, Tarpataki János

A bankok szabályozásával összefüggő irányelvek és azok magyarázata, illetve az EU szabályok érvényesülése a hazai bankszabályozásban

In: Lentner Csaba (szerk.)

Bankszabályozás 435 p.

Sopron: Nyugat-Magyarországi Egyetem, A „Soproni Pénzügy Szakos Egyetemi Hallgatók Szakkollégiuma” Alapítvány, 2002. *pp*: 85-136

(ISBN: 963 00 9969 1)

9. Huszti Ernő, Lentner Csaba, Seregdi László, Tarpataki János

A PSZÁF ellenőrzési és bankszabályozási tevékenysége, illetve a várható változásai,

In: Lentner Csaba (szerk.)

Bankszabályozás 435 p.

Sopron: Nyugat-Magyarországi Egyetem, A „Soproni Pénzügy Szakos Egyetemi Hallgatók Szakkollégiuma” Alapítvány, 2002. *pp*: 213-240

(ISBN: 963 00 9969 1)

II. Magyarországon megjelent cikkek lektorált folyóiratokban, tudományos szakcikkek

2015

1. Seregdi László, Szakács János, Törös Ágnes

Mikro- és makroprudenciális szabályozói eszközök európai uniós összehasonlításban

Hitelintézeti Szemle, 14. évfolyam 4. szám, pp: 57-86, (2015)

<http://www hitelintezetiszemle.hu/letoltes/3-seregdi-szakacs-toros.pdf>

2. László Seregdi, János Szakács, Ágnes Törös

Micro- and macroprudential regulatory instruments compared accross the European Union

Financial and Economic Review, Vol. 14. Issue 4. pp: 57-86, (2015)

<http://english.hitelintezetiszemle.hu/letoltes/3-seregdi-szakacs-toros-en.pdf>

3. Seregdi László

A szavatoló tőke szerepe a hitelintézetek prudenciális szabályozásában

MNB oktatási füzet

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/A_szavatolo_t_oke_szerepe_a_hitelintezetek_prudencialis_szabalyozasaban.pdf

4. Seregdi László

A banki belső modellek hatékonyságát teszteli az Európai Bank Hatóság

MNB honlap

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/szakmai_cikkek/a-bankrendszer-jovoje/Seregdi_Laszlo_-_A_banki_belső_modellek_hatekonysagát_teszteli_az_Európai_Bank_Hatoság-2015_januar_8.pdf

2014

5. Seregdi László

Nyitva maradt kérdések a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális szabályozásában

Hitelintézeti Szemle, 2014. 2. szám

2011

6. Seregdi László

Az Európai Unió pénzügyi felügyeleti rendszerének szerepe a bankfelügyeletben és a bankszabályozásban, kihívások és lehetőségek

Gazdasági Élet és Társadalom 2011. I-II. szám

2009

7. Seregdi László

Úton az egységes európai felügyelet felé, együttműködés válsághelyzetben

Ellenőrzési Figyelő 2009. 1. szám

2005

8. Seregdi László

Pénzügyi szabályozás & jogharmonizáció – Bázel II. - Ajánlások uniós bankfelügyelőktől

BANK ÉS TŐZSDE, 2005. 11. szám.

2002

9. Seregdi László

Összevonás és felügyelet (Rovat: Szabályozás - pénzügyi jogharmonizáció)

BANK ÉS TŐZSDE, 2002. október (40-44. szám)

1994

10. Seregdi László

Pénzügyi konglomerátumok

BANK ÉS TŐZSDE, 1994. 27. szám.

III. Külföldön megjelent, lektorált, tudományos szakcikkek

2004

1. Seregdi László

Basel 2010: How the Accord will change banking, Symposium

The Financial Regulator Vol.9.1 June 2004

IV. Nemzetközi tudományos előadások, angol nyelven

1. Seregdi László

Supervisory issues related to the review of the role of credit rating agencies

Export Credits CWG informal meeting – Magyar EU elnökség rendezvénye

Budapest, 2011. május 13.

2. Seregdi László

The Post-MiFID Financial World

Split, 2007. június 15.

3. Seregdi László

Overview of the Implementation issues and challenges of the Standardised and Internal Ratings-Based Approaches in Hungary

Regional Seminar jointly with the Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (BSCEE) and Financial Stability Institute

Credit Risk in Basel II

Budapest, 2005. május 10-12

4. Seregdi László

Supervisors' role in Regulating FX Risk Management

Hungarian Experience

IMF Technical Assistance Mission

Kijev, 2005. április 18.

5. Seregdi László

How the HFSA prepares itself and the market participants (Basel II)

Banking and Finance in Central, Eastern & SE Europe, Russia and the CIS

2004 and beyond

Szervezők: Global Association of Risk Professionals, Institute of Risk Management

Brüsszel, 2004. július 6.

6. Seregdi László

Credit Risk Management in CEE

Panel Discussion

Interpreting Basel II on a National Level and Outlining the Steps to Implementation

Prága, 2004. április 22-23.

7. Seregdi László

Asset Quality Examination in Hungarian Banks

Supervisory Seminar in Poland on Credit Risk

Varsó, 2002. november 21.

8. Seregdi László

The Hungarian practice on introducing the trading book and market risk capital requirements

Közép- Kelet Európai Bankfelügyelők Csoportja konferencia

Budapest, 2001. szeptember 13.

9. Seregdi László

Hungarian Experiences with a Single Regulator for a Financial Industry

National Bank of Croatia

Zágráb, 2001. június 8.

V. Hazai tudományos előadások magyar nyelven

1. Seregdi László

Az új Hpt., a CRD IV és CRR, ICAAP, avagy az új tőkekövetelmények és azok számítása a pénz és tőkepiaci szervezeteknél – az első év tapasztalatai

Budapest, 2014. november 12. Magyar Könyvvizsgálói Kamara

2. Seregdi László

Felügyeleti közöti együttműködés

Budapest, 2005. február 16., Nemzetközi Bankárképző Központ

3. Seregdi László

Pénzügyi csoportok összevont felügyelete az EU direktívák és a magyar szabályozás szerint

Budapest, 2004. május 3., PSZÁF